

XCVI.

Validatio Pacis inter Regem, & Anglicanam Ecclesiam.

Ex Regis Faticis.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Dublinen. Archiepiscopo, & Norwvican, & Wintonien. Episcopis, & dilectis filiis Nobilibus Viris Willelmo Saresberien. G. filio Petri Exerie R. Bolonie. R. Cestrie W. Warannie W. Marefcallo Preatrotie R. Libiger Norfolkie W. Arundelli W. de Ferraria, & Saero Wintoniz Comitibus, & R. filio Rogeri W. Brigerte R. de Ros. G. filio Ranfredi R. de Mortuomari P. filio Herberti, & W. de Albiniaco salutem, & Apostolicam Benedictionem.

IN forma concordie, quam cum multa deliberatione providimus pro reformatione pace inter charissimum in Christo filium nostrum Johannem Anglorum Regem Illustrissim, & Ecclesiam Anglicanam, hoc inter cetera continetur expressum, quod idem Rex veram pacem & plenam securitatem prestabit Venerabilibus Viris Stephano Cantuarien. Archiepiscopo W. Londonien. E. Elien. E. Horefordien. I. Rathonien. & H. Lincolnien. Episcopis, Priori quoque, & Monachis Cantuarien. & Roberto filio Walteri, ac Eufario de Vefsi, necnon ceteris Clericis & Laicis hoc negotio contingentibus, prestando similiter coram Legato vel Delegato nostro publice juramentum, quod ipsos cum suis non ledet, nec ladi faciet, vel permittet in perfonis vel rebus, eisque omnem indignationem dimittet, & in gratiam suam eosdem recipiet, ac bona fide tenebit. Quodque prefatos Archiepiscopum, & Episcopos non impedit nec faciet, aut permittet aliquatenus impediri, quominus ipsi libere suum exequantur officium, & plena sue jurisdictionis auctoritate, prout debent, utantur, & super his tam nobis, quam ipsi Archiepiscopo, & singulis Episcopis suas patentes litteras exhibebit, faciens ab Episcopis, & Comitibus, ac Baronibus suis quot, & quos prefati Archiepiscopus, & Episcopi postulaverint juramenta, & eorum patentes litteras exhiberi, quod ipsi bona fide studebunt, ut hec pax, & securitas firmiter observetur. Et si forte, quod Deus avertat, idem Rex per seipsum, vel alios contraverit, ipsi pro Ecclesia contra Violatores securitatis, & pacis mandatis Apostolicis inharebunt, ac dictus Rex perpetuo custodiam vacantium Ecclesiarum amittat. Sane intelleximus pro prescripta securitate, ac pace vos jurasse, vestrasque patentes litteras tradidisse. Unde per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus ad consummandam, & conservandam formam ejusdem securitatis, & pacis diligens studium impendatis, & operam efficacem. Ne quis autem ex hujus vinculo cautionis occasionem assumat contra prefatum Regem aliquam turbationis materiam suscitandi, cum per eam, sic illis ad necessariam securitatem & pacem velimus esse provisum, quod isti ad gravamen indebitum vel incommodum non redundet, presentium vobis auctoritate precipimus, quatenus si quid forsan emergerit, quod contra prescri-

Rex Clero sua pacem, libertatemque promittit.

Patentesque se daturum super hoc litteras.

Ad Pacem servanda Ecclesiasticos adhortatur Innocentius.

ptam securitatem & pacem facere proponatur, non ante cujusquam instinctu adversus eundem Regem aliquatenus moveamini, quam consulto Romano Pontifice ipsius recipiatis cum responso mandatum, qui omnia consuevit equo libramine moderari, cum hoc ipsum in prescripta forma contineatur expressum, quod vos pro Ecclesia contra Violatores securitatis, & pacis debetis mandatis Apostolicis inherere. Datum Laterani secundo Kalendas Novembris, Pontificatus nostri anno sextodecimo.

Et nihil contra Regem agendum in consulto Romano Pontifice.

Dat. die 31. Octob. 1213. Pontif. Anno XVI.

XCVII.

Anglia Regnum B. Petro oblatum Regi concedit sub annuo censu mille Marcharum auri Rom. Ecclesie persolvendo.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Charissimo in Christo filio Johanni Regi Anglorum Illustri, ejusque de sua Uxore liberis Heredibus in perpetuum salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Ex Regis Faticis.

REX Regum, & Dominus Dominantium Jesus Christus Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech, ita Regnum, & Sacerdotium in Ecclesia stabilivit, ut Sacerdotale sit Regnum, & Sacerdotium sit Regale, sicut in Epistola Petrus & Moyses in lege testantur, unum preficiens universis, quem suum in Terris Vicarium ordinavit, ut sicuti flectitur omne genu Coelestium, Terrestrium, & Infernorum, ita illi omnes obediant, & intendant, ut sit unum Ovile, & unus Pastor. Hunc itaque Reges seculi propter Deum adeo venerantur, ut non reputent se rite regnare nisi studeant ei devote servire. Quod tu fili charissime prudenter attendens illo misericorditer inspirante, in cujus manu sunt corda Regum, & quo voluerit vertit illa, Te ipsum, & tua etiam temporaliter ei subicere decrevist, cui noveras spiritualiter esse subiecta, ut in unam Vicarii Christi Personam quasi Corpus, & Anima Regnum & Sacerdotium uniantur ad magnum utriusque commodum & augmentum. Ille itaque hoc dignatus est operari, qui cum sit Alpha & Omega, finem retulit ad principium, & principium protraxit ad finem, ut illa Provincia, quae olim Sacrosanctam Romanam Ecclesiam propriam in spiritualibus habere Magistrum, nunc etiam in temporalibus Dominam habeant specialem. Tu quippe, quem Deus ad hoc idoneum Ministrum elegit tam te, quam etiam Regna tua Angliae videlicet, & Hiberniae cum omni jure, ac pertinentiis suis devota & spontanea voluntate, ac communi consilio Baronum tuorum Deo, & Sanctis Apostolis ejus Petro & Paulo, Sanctaeque Romanae Ecclesiae, nobisque ac successoribus nostris in jus & proprietatem sub annuo mille Marcharum censu offerens concessisti, sicut in tuo continetur autentico scripto, cujus de verbo ad verbum talis tenor exiit. Johannes Dei gratia Rex Angliae, Dominus Hiberniae, Dux Normandiae, & Aquitaniae, Comes Andegaviae, omnibus Christianis fidelibus presentem chartam inspecturis salutem.

Exordium.

Regum observantia et erga Pontifices.

Anglia Rex Sedi Apostolicae offert Regnum.

Instrumentum praedictae oblationis.

Uni-

Universitati vestrae per hanc chartam nostram sigillo nostro munitam volumus esse notum, quia, cum Deum, & Matrem nostram Sanctam Ecclesiam offenderimus in multis, & proinde divina misericordia plurimum indigere noscimus, nec quid digne offerre possimus pro satisfactione Deo, & Ecclesiae debita facienda, nisi nos ipsos habeamus, & Regna nostra, volentes nos ipsos humiliare pro illo, qui se pro nobis humiliavit usque ad mortem, gratia Sancti Spiritus inspirante, non vi inducti, nec timore coacti, sed nostra bona, spontaneaque voluntate, ac communi consilio Baronum nostrorum, offerimus, & libere concedimus Deo, & Sanctis Apostolis ejus Petro, & Paulo, & Sanctae Romanae Ecclesiae Matri nostrae, ac Domino nostro Papae Innocentio, ejusque Catholicis Successoribus totum Regnum Angliae, & totum Regnum Hiberniae, cum omni jure, & pertinentiis suis pro remissione peccatorum nostrorum, & totius generis nostri tam pro vivis, quam defunctis, & eo modo illa a Deo, & Ecclesia Romana tamquam feudatarius recipientes, in praesentia prudentis Viri Pandulphi Domini Papae Subdiaconi, & familiaris fidelitatem exinde praestito Domino nostro Papae Innocentio, ejusque Catholicis Successoribus, & Ecclesiae Romanae secundum subscriptam formam facimus, & juramus; & homagium, legitimum in praesentia Domini Papae, si coram eo esse poterimus, eidem faciemus, successores, & heredes nostros de Uxore nostra in perpetuum obligantes, ut simili modo Summo Pontifici, qui pro tempore fuerit, Ecclesia Romanae sine contradictione debeant fidelitatem praestare, & homagium recognoscere. Ad indicium autem hujus nostrae perpetuae obligationis, & concessionis volumus, & stabilimus, ut de propriis, & specialibus redditibus praedictorum Regnorum nostrorum pro omni servitio, & consuetudine, quod pro ipsis facere deberemus, salvo pro omnia denario Beati Petri, Ecclesia Romana mille Marchas sterlingorum percipiat annuatim, scilicet in festo Sancti Michaelis quingentas marchas, & in Pascha quingentas marchas, & trecentas pro Regno Hiberniae; salvis nobis, & heredibus nostris justitiis, libertatibus, & regalibus nostris. Quae omnia sicut supra dicta sunt, rata esse volentes perpetuo, atque firma obligamus nos, & successores nostros contra non venire. Et si nos, vel aliquis successorum nostrorum hoc attentare praesumpserit, quicumque fuerit ille, nisi rite commonitus respuerit, cadat a jure Regni, & haec charta oblationis, & concessionis nostrae, semper firma permaneat. Ego Johannes Dei gratia Rex Angliae, & Dominus Hiberniae ab hac hora in antea fidelis ero Deo, & Beato Petro, & Ecclesiae Romanae, ac Domino meo Papae Innocentio, ejusque successoribus catholice intrantibus. Non ero in facto, dicto, consensu, vel consilio, ut vitam perdant, vel membra, vel mala captione capiantur, eorum damnum, si scivero, impediam, & remanere faciam, si potero alioquin eis quam citius potero intimabo, vel tali personae dicam, quam eis credam pro certo dicturum. Consilium quod mihi crederint per se, vel per Nuncios, seu litteras suas scriptum tenebo, & ad eorum damnum nulli pandam me sciente. Pa-

trimonium Beati Petri, & specialiter Regnum Angliae, & Regnum Hiberniae, Adjutor ero ad tenendum, & defendendum contra omnes homines pro posse meo. Sic Deus me adjuvet, & haec Sancta Dei Evangelia, Teste me ipso, apud domum Militiae Templi juxta Doveram coram Domino Henrico Archiepiscopo Dublinensi, Domino Johanne Episcopo Norwvicensi, Galfrido filio Petri Comitis Essex Justitiano nostro, Willelmo Comite Saresberienfi Fratre nostro, W. Marefcallo Comite Pembroe, R. Comite Bonon. W. Comite Warene. G. Comite Wintoniensi, W. Comite Arundell. W. Comite de Ferrariis, W. Broubert, Petro filio Herberti, Warino filio Geroldi, decimoquinto die Maji anno Regni nostri decimoquarto.

Nos autem oblationem, & concessionem hujusmodi pie ac provide factas, gratas & ratas habentes, Personam tuam, & personas heredorum tuorum cum praedictis Regnis, & pertinentiis eorumdem, & omnibus bonis aliis rationaliter nunc possessis, & imposterum possidendis sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, tibi, & ipsis secundum praescriptam formam de communi consilio Fratrum nostrorum supra dicta Regna concedentes in feudum, & praesenti privilegio confirmantes, ita quod quilibet heredum tuorum cum Regni Coronam acceperit feudum hujusmodi Summo Pontifici, & Romanae Ecclesiae publice recognoscat, & eis fidelitatis exhibeat juramentum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Laterani per manum Raynaldi Acolythi, & Cappellani Domini Innocentii Papae Tertii secundo Nonas Novembris Indictione secunda, Incarnationis Dominicae Anno millesimo ducentesimo decimo tertio, Pontificatus vero ejusdem Domini Innocentii Anno sextodecimo.

Donationem accipit Innocentius.

Regnumque Joanni concedit in feudum.

Clausula.

Dat. die 4. Novem. 1213. Pontif. Anno XVI.

XCVIII.

Confirmatio bonorum omnium, ac Privilegorum concessio Monasterio Gemblacensi.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei, Willelmo Abbati Gemblacensi Monasterii, ejusque Fratribus tam praesentibus quam futuris Religiosam Vitam professis in perpetuum.

Ex Baluz. lib. XVI. Epist. 146.

Religiosis desideriis dignum est facilem praebere consensum, ut fidelis devotio celerem fortiatu effectum. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & praedecessorum nostrorum felicitis memoriae Innocentii, Eugenii, & Coelestini Romanorum Pontificum velligiis inherentes praefatum Monasterium in quo divino mancipati estis obsequio sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus, & praesentis scripti privilegio communimus, sta tuentes ut quascumque

Proemium.

Monasterium hoc sub Apostolica protectione recipit.

Bonaque omnia ei confirmat.

que possessiones quecumque bona &c. usque & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Ipsum videlicet Monasterium in Beatorum Petri & Exuperii honore fundatum, quod utique ipsius Burgi principalis Ecclesia esse dicitur, cum Capella sua, quæ vocatur Sancti Salvatoris, juxta providentiam tuam & successorum tuorum, fili Abbas, tam in temporalibus quam in spiritualibus libere, & absque contradictione aliqua disponenda salvo nimirum jure debito Leodiensis Episcopi. Similiter etiam Villas & Capellas de Corcis, de Efnagia, & de Salvenitiis, & de Lireil, & de Arentin, ad prædictum locum tam Parochiali quam Seculari jure pertinentes. Præterea fundum ipsius Burgi, & Terras adjacentes, cum banno & justitia, percussura monetæ, mercato, & teloneo, fonagio vini, cambatico, & materia, positione Villici sive scabinorum atque cæterorum Officialium ad eundem locum pertinentium. Piscarias & Vivarias, cum molendinis, terris, cultis & incultis, pratis, pascuis, & sylvis, ac partem allodii Gemblacensis, quæ fuit Agidii & Johannis Fratrum de Corcis & participum suorum. Ecclesiam quoque de Castris, Piclam Villam, Villam quæ dicitur Einels, Vicum qui dicitur Boferolus, Vicum qui dicitur Maifnil, Censum de Roseris, Villam quæ dicitur Soe cum Ecclesia, banno, justitia, terris, sylvis, pratis, pascuis, & piscaria. Censum Villæ quæ dicitur Templiacus, cum tribus placitis annualibus, Villam quæ dicitur Ferolt, Villam de Monterivo cum Ecclesia, Villam Sancti Gaugerici cum Ecclesia, Villam de Niele cum Ecclesia, allodium de Walchem, Villam de Bello-rivo, Montem qui dicitur Sancti Wiberti cum Ecclesia & appendiciis suis, decimas quorundam Sartorum de Sumbrefia, Villam de Diona cum Ecclesia, terris, pratis, & sylvis, allodium de Jandrenolio, apud Puccium viginti duos solidos Leodiensis monetæ, Ecclesiam de Bofuth, Ecclesiam de Baverechircum cum terris ad eam pertinentibus, Villam de Stirs. Apud Leodium duos mansos, unum in Insula juxta Sanctum Paulum, altera apud S. Lambertum, & Vineam unam apud Viniacum, apud Namucum aliam Vineam, Villam de Soffri cum Ecclesia, Heremum Sanctæ Mariæ apud Brenam cum Ecclesia in Episcopatu Cameracensi, Villam de Turp cum Ecclesia. Adjicientes vigesimam partem totius allodii de Bevenchin, quam tenetis de Ecclesia Sancti Lamberti sub annuo censu viginti-quinque solidorum Leodiensis monetæ Ecclesias quoque de Bofuth, & de Bavenchio. Cum omni jure quod habetis in eis tam ex patronatu, quam ex donatione pæ recordationis Alberti Leodiensis Episcopi, quam vobis specialiter Sedes Apostolica confirmavit. Decimam Sartorum totius sylvæ Episcopi Leodiensis apud Bavenichen. Decimam quoque in Villa Smirci, quadraginta bunuariorum terræ & amplius, cum decimis quas habetis in Monte Sancti Wiberti a Parochianis mansionariis vestris; medietatem Ecclesiæ de Vuares cum dominio dotis & terræ & census & Gallianorum. Præterea libertatem, donationes, & possessiones, ab illustri quondam Viro Imperatore Othone & Wilbodone Leodiensi Episcopo rationabiliter eidem Venerabili loco collatas, & prædecessoris nostri bonæ me-

Confirmat quæque eidem Donationes omnes.

Privilegia nonnulla elargitur.

morie Benedicti Papæ privilegio roboratas & usque ad hanc diem quiete a vestro Monasterio habitas, nos quoque vobis concedimus & firmamus, sicut in eorum scriptis & privilegiis authenticis continetur. Sane novalium vestrorum &c. usque exigere vel extorquere præsumat. Liceat quoque vobis Clericos vel Laicos &c. usque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper &c. usque nullus audeat retinere. Eum autem generale interdictum &c. usque divina officia celebrare. Christina vero, Oleum Sanctum &c. usque voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis &c. usque quod postulat impendat, adjicimus etiam ut si quando in aliquo negotio vos gravari senseritis, Sedem Apostolicam vobis libere liceat appellare. Quotiens etiam Sanctam Romanam Ecclesiam pro gravaminibus vestris aut certa utilitate adire volueritis, id ipsum faciendi facultatem liberam habeatis. Sancimus etiam ut bonæ atque Canonice consuetudines quæ in vestro Monasterio ætenu viguerunt, eidem Venerabili loco in perpetuum illibate servantur. Obvante vero te nunc eisdem loci Abbate &c. usque providerint eligendum. Decernimus ergo &c. usque omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & Dioecessani Episcopi canonica justitia. Si qua igitur in futurum &c. usque districtæ subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco &c. usque pacis inveniant. Datum Laterani per manum Raynaldi Acolythi, & Capellani Domini Innocentii Papæ III. xvii. Kal. Decembris, indictione secunda Incarnationis Dominicæ anno millesimo ducentesimo tertiodecimo Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ III. anno sextodecimo.

Clausula

Dat. die 14. Novem. 1213. Pon. An. XVI.

XCIX.

Confirmatio Concordiæ, initæ inter Monasterium Virziliacense, & Herveum Comitem, ac Mathildem Comitissam Nivernenfes.

Id. Epist. 159.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Abbatibus, & Conventui Virziliacensi.

Exordium.

Cum litigantium utilitatis interit, ne sopitæ judicio vel concordia questiones iterum suscitentur, si ea, quæ provida sunt deliberatione firmata, auctoritatis nostræ robur exposcant, eis grato concurrentes assensu, favoris Apostolici præsidium impertimur. Sane postulastis a nobis, ut concordiam, quæ inter vos ex parte una, & Comitem ac Comitissam Nivernenfes ex altera super procurationibus, damnis, & injuriis intervenit, sicut per litteras vestras accepimus, quas de verbo ad verbum justissimum præsentibus annotari, dignaremur Apostolico munimine roborare. Tenor autem litterarum talis existit. Sanctissimo Patri, & Domino reverendo Innocentio Dei gratia Summo Pontifici, devoti & humiles filii frater Galterius dictus Abbas, & Conventus Virziliacensis, devota pedum oscula. Noverit Sanctitas Vestra quod Dominus Herveus Comes, & Mathildis Comitissa Nivernenfes fecerunt nobis authenticum instru-

Monachorum Virziliacensis. Litteræ ad Innocentium. PP.

Instrumentum Comitissæ Nivernenfis.

Innoc. Litteræ quibus delegat cognitionem cause inter Monasterium Virziliacense, & Comitem Nivernen.

Delegatusque mandatu, ut locum ab solvunt ab excommunicatione.

Comes jurat se servaturam Concordiam ab Innocentio mandatum.

mentum, ejus tenor est talis: Univerfis Christianis ad quos præfens scriptum pervenerit. Herveus Comes, & Mathildis Comitissa Nivernenfes saltem in Domino. Noverit universis vestra quod cum inter nos ex una parte, & Abbatem, & Conventum Monasterii Virziliacensis ex altera super quibusdam procurationibus annuis, damnis, & injuriis quætho verteretur, tandem mandavimus Domino Papæ, quod per omnia volebamus in hac causa ipsius obtemperare mandatis. Ipse vero communicato fratrum suorum consilio scripsit in hunc modum. Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei Venerabili fratri Episcopo, & dilectis filiis Abbati Sancti Victoris, & Cancellario Parisiensi salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum pro questione quæ inter Nobilem Virum Herveum Comitem Nivernensem ex parte una, & dilectos filios Abbatem, & Conventum Monasterii Virziliacensis Diocesis Eduensis ex altera super quibusdam procurationibus annuis, damnis, & injuriis verteretur, ipsius nobilis, & partis alterius procuratores ad nostram præsentiam accessissent, & in ea fuisset aliquandiu coram nobis prudenter, & provide disputatum, tandem ex parte nobilis antedicti relatione suorum procuratorum accepimus, quod ipse volens per omnia complacere nostro beneplacito voluntatis, paratus erat in hac causa nostris obtemperare mandatis. Nos autem communicato fratrum nostrorum consilio hoc duximus injungendum, ut cum ipse & successores sui Comites Nivernenfes in festo Paschali ad Monasterium accesserint memoratum, nomine procurationis centum librarum usualis monetæ, quæ pro tempore current, sint summa contenti, tantumdem in festo Beate Mariæ Magdalene procurationis nomine recepturi si ad Monasterium accesserint supradictum, ad protectionem ejusdem Monasterii, secundum quod de jure tenentur, dantes operam efficacem. Ut ergo super hoc nulla possit in posterum via patere calumnia, mandavimus ut predictus Nobilis, & Uxor ipsius per authenticum Instrumentum Abbatibus, & Conventui Monasterii ejusdem promittant, se id firmiter servaturos, suos nihilominus successores ad hujus rei observantiam obligantes, & ad majorem cautelam faciant hoc per charissimum in Christo filium nostrum Illustratum Regem Francorum auctoritate Regia confirmari, ideoque discretionis vestra per Apostolica scripta mandamus quatenus postquam Nobilis memoratus & Uxor sua litteras secundum formam concesserint supradictam, eundem Nobilem juxta formam Ecclesiæ ab excommunicationis vinculo absolvas quo propter idem negotium nostra est auctoritate ligatus, injungentes eidem sub debito præstiti juramenti ut ad impetrandam super hoc confirmationem Regiam det operam bona fide. Abbatem vero & Conventum prædictos ab omni decrevimus impetitione cessare, omnemque remittere questionem, quæ ipsis adversus Nobilem sepeditum super damnis & injuriis competeat; decimis de Dornitico dumtaxat exceptis, super quibus eis satisfieri volumus, & mandamus. Quod si non omnes &c. Datum Laterani secundo Idus Aprilis Pontificatus Nostri Anno Sextodecimo. Nos autem, ut promisimus, volentes, sicut decuit, mandatum Apostolicum adimplere,

mediante Venerabili Patre Roberto Tituli Sancti Stephani in Calio Monte Presbytero Cardinale Apostolicæ Sedis Legato, solemniter coram eo præfesto corporaliter Sacramento concessimus, quod pacem præscriptam cum maxima deliberatione a Domino Papa, & Cardinalibus ordinatam observabimus bona fide, & litteris præsentibus ad prædictæ pacis observationem successores, & hæredes nostros in perpetuum obligamus, volentes modis omnibus, & liberaliter concedentes ut supra scriptæ pacis forma a nobis & successoribus & hæredibus nostris in æternum firmiter & inviolabiliter penitus observetur. Ut igitur quæ prædicta sunt majori gaudeant firmitate, ista omnia filia, nostra laudavit, & nos ea præfesto scripto, & sigillorum nostrorum appositione roboravimus. Actum apud Leignicum Castellum anno gratiæ millesimo CCXIII. mense Octobris. Inde est quod Sanctitatem Vestram, quo humiliter possumus exoramus quatenus pacem istam per vos, & a vobis factam ita dignemini confirmare, quod firma & stabilis permaneat in æternum. Nos igitur precibus vestris favorem benivolentium impendentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, & præfesto scripti patrociniocommunimus. Nulli ergo &c. confirmationis &c. Si quis autem &c. Datum Laterani iv. Non. Januarii Pontificatus Nostri Anno Decimosexto.

Hæc confirmati penitus Virziliacense.

Confirmatio Innocentii.

Dat. die 2. Januar. 1214. Pon. An. XVI.

C.

Confirmatio bonorum omnium, libertatum, immunitatum, ac Privilegiorum Monachorum Montis Sancti, qui sub Apostolica protectione recipiuntur.

Id. Epist. 168.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Sancti Athanasii exterisque Abbatibus & Monachis Montis Sancti.

Monasterii hujus Status.

Relatione Illustrum, & Magnorum Virorum nostro est Apostolatu declaratum, quod ille, qui est mons domus Domini præparatus in vertice montium, ut ad eum confluant omnes gentes, Sanctus videlicet Sanctorum, qui Ecclesiæ fundamenta in Sanctis Montibus collocavit, Montem vestrum super mare situm ad inhabitandum suis fidelibus prælegit; qui effectum sui nominis, & nominis in se habens, licet aridus sit & asper ac temporalis fertilitatis gratia destitutus, est tamen inter alios mundi Montes maxima spiritualium vberitate mirabiliter fecundatus. Nam cum trecentis Monasteriis, & gloriosa Religiosorum Virorum multitudine arctam, & pauperem vitam decentium decoretur, tanta usque modo refluat excellentia honestatis, tanta religionis eximia claritate refultat, ut de ipso cum Jacob recte possit quis dicere admirando: Vere Sanctus est iste locus; quia hic est Domus Dei, & quedam quodammodo porta Cæli, ubi multitudo Cælestis exercitus, tanquam Castrorum Acies ordinata, & parata suscitare Leviatam, victorose pugnat jugiter cum Dracone, pallens Domino sapienter. Propter quod cum jam dudum fama

Privilegia ei a Principibus concessa.

Diminutum astititque Monasterium a quodam perdito homine.

Illud sub Apostolica suscipit protectione libertates omnes eidem confirmant.

Dat. die 17. Janu. 1214. Pont. An. XVI.

Edidit Hincmarus Hist. Sababurg. Tom. II. pag. 41.

Exordium.

fama vestri nominis, que fuerat effusa sicut Oleum circumquaque multos populos ad se traxerit in odorem unguentorum vestrorum, ipsos currere faciens a remotis, Ecclesiarum Prelati, & Imperatores Constantinopolitani pluresque Principes Sæculares per privilegia sua multa olim tantæ libertatis præminentia vos dotarunt ut post Deum, cui vos volebant libere famulari, nullius unquam essetis jurisdictioni subiecti. Ceterum peccatis exigentibus nunc ex parte has infregit mundana potentia libertates per quendam Dei, & Ecclesiæ inimicum, qui Latrunculis congregatis in quodam Castro, quod idem in Monte vestro construxerat per auxilium Brachii secularis, non solum Ecclesias vestras tamquam prædo sacrilegus, & crudelis, auro, argento, & ornamentis omnibus spoliavit, verum etiam ut pecuniam exhauriret, quam vos credebatur illi perditionis filius congregasse tamquam insanus carnifex atque tortor peremit crudeliter quosdam vestram multiplici genere tormentorum, sed tandem sua prava intentione frustratus, quam in camino cupiditatis ignis avaritiæ succendebat exinde iustitia exigente per Imperatoris potentiam est dejectus. Unde ne cuiusquam præsumptoris audacia volentis jurisdictionem aliquam super vos sibi temere usurpare vestra pax, & tranquillitas de cætero perturbetur, nobis humiliter supplicastis, ut vestris vobis libertatibus confirmatis sub Beati Petri ac nostra protectione vos suscipere dignemur. Volentes igitur paci & quieti vestræ paternam sollicitudinem providere, vestris iustis postulationibus inclinati, personas, & locum in quo divino estis obsequio mancipati, possessiones etiam, & omnia bona vestra, quæ in præsentiarum rationabiliter possidetis, vel in futurum iustis modis dante Domino poteritis adipisci, sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus. Libertates autem, & immunitates rationabiles, & antiquas ac etiam approbatas prout in vestris privilegiis dicitur contineri, vobis & per vos Monasterium vestrum auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Nulli ergo &c. nostræ protectionis & confirmationis &c. Si quis autem &c.
Datum Laterani xvi. Kalend. Februarii Pontificatus Nostri Anno Sextodecimo.

C I.

Confirmatio Bonorum omnium ac Privilegorum concessio Monasterio Beate Mariæ Virginis de Alderspach.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei Dilectis filiis Ludovico Abbati de Alderspach, ejusque Fratribus tam præsentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse præsidium ne forte cujuslibet temeritatis incursum, aut eos a proposito revocet, aut (quod absit) Sacræ Religionis infringat.
Eapropter dilecti in Domino filii vestris

iustis postulationibus elementer annuimus, & Monasterium Sanctæ Dei Genitricis, & Virginis Mariæ in quo divino mancipati estis obsequio sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo monasticus qui secundum Deum, & Beati Benedicti Regulam, atque Institutum Cisterciensem Fratrum in eodem Monasterio institutus esse dignoscitur perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascunque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium in præsentiarum iuste, & canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis præstante Domino adipisci poterit, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfatum Monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis. Grangiam strazze, Grangiam Wisling, Grangiam Gumprechtlingen, Grangiam Atzenperge, Grangiam Preinebach, & Grangiam Gneunelendorf, possessiones, quas habetis in Revute in Penzing, in Celle, in Batrichsperge, in Kaste, in Cirknarn, cum pratis, vineis, terris, nec moribus, usugiis, & pascuis, in bosco, & plano, in viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus, aut sumptibus colitis, tam de terris cultis, quam incultis, sive de hortis, & virgultis, & piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel Laicos liberos, & absolutos e sæculo fugientes ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli Fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro professionem fas sit absque Abbatis sui licentia de eodem loco discedere. Discedentem vero absque communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Quod si quis retinere præsumperit licitum vobis sit, in ipsos Monachos, vel conversos regularem sententiam promulgare. Illud districtius inhibentes ne terras, seu quodlibet Beneficium Ecclesiæ vestræ collatum liceat alicui personarum dari, sive alio modo alienari absque consensu totius Capituli, vel majoris, aut sanioris partis ipsius. Si que vero donationes, vel alienationes aliter, quam dictum est factæ fuerint eas irritas esse censemus. Ad hæc etiam prohibemus, ne aliquis Monachus, sive Conversus sub professione vestræ domus restrictus, sine consensu, & licentia Abbatis, & majoris partis Capituli vestri pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat ultra pretium Capituli vestri providentia constitutum nisi propter manifestam domus vestræ utilitatem, quod si facere frater præsumperit, non teneatur Conventus pro his aliquatenus respondere. Licitum præterea sit vobis in causis propriis, sive civilem, sive criminalem contineant actionem Fratrum vestrorum testimoniis uti, ne præ defectu, testium ius vestrum in aliquo valeat deperire. Insuper auctoritate Apostolica inhibemus, ne ullus Episcopus, vel alia quælibet persona, ad Synodos, vel Conventus

Monast. sub tutela recipit S. A.

Bona omnia ei iustificat.

Etque a decimarum solutione eximit.

Clericos ejus inde prohibet discedere.

Quidquam ab eo alienari vetat.

Nonnulla concedit Privilegia.

Sacramenta a Ducefano accipienda Episcopo.

Abbatem contra Ordinis Statuta professionem facere non compellendi.

Que Episcopi propria sunt, a quo accipienda Sede Episcopali vacante.

Nonnulla alia concedit Privilegia.

tus forenses vos ire, vel iudicio seculari de vestra propria substantia, vel possessionibus vestris subjacere compellat, nec ad domos vestras causa ordines celebrandi, causa tractandi, vel aliquos Conventus publicos convocandi venire præsumat, nec regularem electionem Abbatis vestri impediatur, aut de instituendo, vel removendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Cisterciensis Ordinis se aliquatenus intromittat. Si vero Episcopus, in cujus Parochia domus vestra fundata est, cum humilitate, & devotione, qua convenit acquisitus substitutum Abbatem benedicere, & alia quæ ad officium Episcopale pertinent, vobis conferre renuerit, licitum sit eidem Abbati, si tamen Sacerdos fuerit, proprios Novitios benedicere, & alia quæ ad officium suum pertinent, exercere, & vobis omnia ab alio Episcopo percipere, quæ a vestro fuerint indebitè denegata: illud adiacentes, ut in recipiendis professionibus, quæ a benedictis, vel benedictis Abbatibus exhibentur, ea sint Episcopi forma, & expressione contenti, quæ ab origine Ordinis constituta sunt, ut scilicet Abbates ipsi salvo ordine suo profiteri debeant, & contra Statuta Ordinis sui nullam professionem facere compellantur. Pro consecrationibus vero Altarium, vel Ecclesiarum, sive pro Oleo Sancto, vel quolibet alio Ecclesiastico Sacramento nullus a vobis sub obtentu consuetudinis, vel alio modo quicquam audeat extorquere: sed hæc omnia gratis vobis Episcopus Ducefanus impendat. Alioquin liceat vobis quemcumque volueritis Catholicum adire Antistitem gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habentem, qui nostram fretus auctoritate vobis quod postulatis impendat. Quod si Sedes Episcopi vacaverit, interim omnia Ecclesiastica Sacramenta a vicinis Episcopis accipere libere, & absque contradictione possitis. Sic tamen ut ex hoc in posterum propriis Episcopis nullum præjudicium generetur: Quia vero interduum proprium Episcoporum copiam non habetis, si quem Episcopum Romanæ Sedis, ut diximus gratiam, & communionem habentem, & de quo plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eo benedictiones Vasorum, & Vestium, consecrationes Altarium, ordinationes Monachorum auctoritate Apostolicæ Sedis accipere valeatis. Porro si Episcopi, vel alii Ecclesiarum Rectores in Monasterium vestrum, vel personas inibi constitutas, suspensionis, vel excommunicationis, vel interdicti sententiam promulgaverint, sive etiam in mercenarios vestros, pro eo quod decimas non solvitis, sive aliqua occasione eorum, quæ ab Apostolica benignitate vobis indulta sunt, seu benefactores vestros pro eo, quod aliqua vobis beneficia, vel obsequia ex charitate præstiterint, vel ad laborandum adjuverint in illis diebus, quibus vos laboratis, & alii feriantur, eandem sententiam protulerint ipsam tamquam contra Sedis Apostolicæ indulta prolata duximus irritandam. Nec littere ullam firmitatem habeant, quas tacito nomine Cisterciensis Ordinis, & contra tenorem Apostolicorum Privilegorum constituti impetrari. Præterea cum commune interdictum terre fuerit, liceat vobis nihilominus in vestro Monasterio exclusis excommunicationis, & interdicti divina officia celebrare. Paci quoque, & tranquillitati vestræ

paterna in posterum sollicitudine, providere volentes auctoritate Apostolica prohibemus, ut infra clausuram locorum, seu grangiarum vestrarum nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Præterea omnes libertates, & immunitates a predecessoribus nostris Romanis Pontificibus Ordini vestro concessas, necnon & libertates, & exemptiones secularium exactio-num a Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro gubernatione, ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, secularisve persona hanc nostræ Constitutionis paginam sciens contra eam temere venire temptaverit secundo, tertiove commonita nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit potestatis honorisque suo dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia eternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum per manum Raynaldi Domini Innocentii Papæ Tertii Acolyti, & Capellani decimo Kalendas Aprilis Indictione secunda Incarnationis Dominicæ Anno MCCXIV. Pontificatus vero ejusdem Domini Innocentii anno septimo decimo.

C II.

Commissio Apostolicæ Sedis Delegatis, ut Angliæ Regni Barones Regi suo rebelles excommunicatos denuncient.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei P. Wintoniensis Episcopo Abbati de Redinge, & Pandulpho Ecclesiæ Romanæ Subdiacono salutem, & Apostolicam benedictionem.

Miramur plurimum, & movemur, quod cum charissimus in Christo filius noster Joannes Illustris Rex Angliæ supra spem Domino, & Ecclesiæ satisfecerit; & præsertim Fratri nostro Stephano Cantuariensi Archiepiscopo, & Episcopis ejus, quidam eorum minus, quam oportuerit, & decuerit ad Sanctæ Crucis negotium Apostolicæ Sedis mandatum, & fidelitatis præstite juramentum debitum immo nullum habentes respectum, & contra perturbatores Regni, quod ad Romanam Ecclesiam ratione Domini pertinere dignoscitur, auxilium

Classific.

Dat. die 22. Martii 1214. Pontific. Anno XVII.

Edidit Math. Paris. Hist. Angl. pag. 270.

Cantuariensis Archiepiscopi cum Baronibus suo Regi infissi.

Ex negotium Terra Sancte impedientes.

non praestiterint, vel favorem quasi confocii, ne dicamus Socii conjugationis iniquae: quia non caret scrupulo Societatis iniquae, qui manifesto facinor definit obviare. Ecce qualiter Patrimonium Romanae Ecclesiae Pontifices praefati defendunt? qualiter Cruce signatos tuentur, imo qualiter se opponunt his, qui destruere moluntur negotium Crucifixi? peiores procul dubio Saracenis existentes, cum illum conantur a Regno depellere, de quo potius sperabatur quod deberet succurrere Terra Sanctae. Unde ne talium insolentia non solum in periculum Regni Angliae, verum etiam in perniciem aliorum Regnorum, & maxime in subversionem totius negotii Crucifixi valeat prevalere, nos ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti auctoritate quoque Apostolorum ejus Petri, & Pauli, ac nostra omnes hujusmodi perturbatores Regis, ac Regni Angliae, cum complicibus, & fautoribus suis, excommunicationis vinculo innodamus, & terras eorum Ecclesiastico subicimus interdicto: praefato Archiepiscopo, & Episcopis suis in virtute obedientiae districtissime injungentes quatenus nostram sententiam singulis diebus Dominicis, & festis pulsatis campanis, & candelis accensis solemniter per totam Angliam publicare procurent, donec satisfecerint Domino Regi de damnis, & injuriis irrogatis, & ad ejus obsequium fideliter revertantur. Universis insuper ejusdem Regis Vassallis in remissionem peccatorum ex parte nostra injungentes, ut contra perveriores hujusmodi praefato Regi tribuant consilium, & jnvamen. Si qui autem Episcoporum hoc nostrum praecipuum neglexerit adimplere, sciat se ab Episcopali officio suspensum, & subjectorum obedientiam esse subtractam, quia iustum est ut eis inferiores non obediunt, qui Superiori suo obedire contempnunt. Ne igitur mandatum alicujus tergiversatione valeat impediri, excommunicationis causam praedictorum, cum ceteris quae ad hoc negotium pertinerint, vobis duximus committendum: per Apostolica vobis scripta mandantes quatenus protinus omni appellatione postposita procedatis sicut videritis expedire. (a)

Excommunicantur.

Executio sententiae Delegatis Apostolicis commissis.

Ex Rymer Tom. I. pag. 197.

Exordium.

CIII. Confirmatur Diploma a Joanne Angliae Rege datum pro libertate electionum Ecclesiarum sui Regni.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei Venerabilibus fratribus, & dilectis filiis universis Ecclesiarum Praelatis per Angliam constitutis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Dignis laudibus attollimus magnificenciam Creatoris, quod postquam idem, qui est mirabilis, & terribilis in consiliis super filios hominum, aliquandiu toleravit, ut perflando discorreret per areolam horti sui spiritus tempestatis, quasi ludens taliter in orbe terra-

(a) Mattheus Parisius haec Innocentii litteras refert ad annum 1214.

rum, ut sic ostenderet infirmitatem, & insufficientiam nostram nobis, statim, cum voluit, Aquiloni dixit fusa. & austro noli prohibere, imperansque ventis, & mari: statuit procellam in auram, ut nauae partum quietis inveniant perceptam.

Cum enim inter Regnum, & Sacerdotium Anglicanum non sine magno periculo, atque damno, super electionibus Praelatorum gravis fuerit controversia diutius agitata, illo tandem cui nihil est impossibile, quique, ubi vult, spirat mirabiliter ex mera, & spontanea voluntate de consensu communi suorum Baronum, pro salute animae suae, ac praedecessorum, & successorum suorum, vobis concessit, & suis litteris confirmavit, ut de cetero in universis, & singulis Ecclesiis, ac Monasteriis, Cathedralibus, & Conventualibus totius Regni Angliae in perpetuum libere fiant electiones quorumcumque Praelatorum majorum etiam, & minorum.

Nos igitur hoc gratum, & ratum habentes concessionem hujusmodi vobis, & per vos Ecclesiis, & successoribus vestris, prout in ejusdem Regis, litteris perspeximus contineri auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communiimus.

Ad majorem autem firmitatem, & perpetuam memoriam hujus rei praefatas Regis litteras, super hoc confectas, praesentibus inseri fecimus, quorum tenor est talis.

Joannes, Dei gratia, Rex Angliae, Dominus Hiberniae, Dux Normanniae, & Aquitaniae, & Comes Andegaviae Archiepiscopis, Episcopis, Comitibus, Baronibus, Militibus, Ballivis, & omnibus, has litteras visuris salutem.

Quoniam inter nos, & Venerabiles Patres nostros Stephanum Cantuariensem Archiepiscopum, totius Angliae Primatem, & Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem, Vvilelmum Londoniensem, Eustachium Elyensem, Egidium Heretordensem, Jocellinum, Bathoniensem, & Glastoniensem, & Hugonem Lincolnensem, Episcopos, super damnis, & ablatiis eorum, tempore interdicti, per Dei gratiam, de mera, & libera voluntate utriusque partis, plene convenit, volumus, non solum eis quantum secundum Deum possumus satisfacere, verum etiam toti Ecclesiae Anglicanae salubriter, & utiliter in perpetuum providere.

Inde est quod, qualiscumque consuetudo temporibus nostris, & praedecessorum nostrorum haecenus in Ecclesia Anglicana fuerit observata, & quicquid iuris nobis haecenus vindicaverimus, quae in electionibus quorumcumque Praelatorum, nos ad ipsorum petitionem pro salute animae nostrae, & praedecessorum, ac successorum nostrorum Regum Angliae liberaliter mera, & spontanea voluntate de communi assensu Baronum nostrorum concessimus, & constituimus, & in hac praesenti charta nostra confirmavimus, ut de cetero, universis, & singulis Ecclesiis, Monasteriis, Cathedralibus, & Conventualibus totius Regni nostri Angliae, liberi sint in perpetuum electiones quorumcumque Praelatorum majorum, & minorum, salva nobis, & haeredibus nostris custodia Ecclesiarum, & Monasteriorum vacantium, quae ad nos pertinent.

Promittimus etiam quod, nec impedimus

Joannes Rex dat libertatem Electionum.

Quod confirmat Innocentius.

Joannis Regis Diploma.

mus, nec impediri permittemus per nostros, nec procurabimus, quin in singulis, & universis Ecclesiis, & Monasteriis memoratis, postquam vacaverint Praelatore, quemcumque voluerint libere sibi praeficiant electores Pastorem, petita tamen prius a nobis, & haeredibus nostris licentia eligendi, quam non denegabimus, nec differemus.

Et si forte quod absit, denegaremus, vel differeremus, nihilominus procedent electores ad electionem Canonice facientiam, & similiter post celebratam electionem noster requiratur assensus quem non denegabimus nisi aliquid rationabile proposuerimus, & legitime probaverimus propter quod non debeamus consentire.

Quare volumus, & firmiter jubemus ne quis vacantibus Ecclesiis, vel Monasteriis contra hanc nostram concessionem, & Constitutionem in aliquo veniat, vel venire praesumat: Si quis vero contra hoc aliquo unquam tempore venerit maledictionem Omnipotentis Dei, & nostram incurrat.

Testibus.

- P. Wintoniensi Episcopo, W. Comite Warrennae, R. Comite Cestriae, S. Comite Wintoniae, G. de Mandevilla Comite, Gloucestriae, & Essexiae, W. Comite de Ferrariis, W. Brivver, W. Filio Geroldi, W. de Cantilupo, H. de Nevillis, Roberto de Vere, W. de Hunteingefeld.

Datum per manum Magistri Ricardi de Mariscis Cancellarii Nostri, decimo quinto die Januarii apud novum Templum London Anno Regni nostri decimo sexto.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostram confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Laterani tertio Kalendas Aprilis Pontificatus nostri anno decimo octavo.

Clausula.

Dat. die 30. Martii 1215. Pontificatus Anni XVIII.

Edidit Catechizans Hist. Ecclesiam. lib. 7. Vnde quoque Annales Raynaldi.

Exordium.

CIV.

Infeudatio Comitatus Melgorii, seu Montisferant favore Guillelmi Episcopi Magalonen. sub annuo censu 20. Marcharum arg. Sedi Apostolicae persolvendo.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerando Patri Guillelmo Episcopo Magalona, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Apostolicae Sedis benignitas proinde penfana merita singulorum, iis quos sibi fideles spiritualiter inventi, & devotos, spiritualement consuevit gratiam exhibere, ut & ipsi grata suae devotionis praemia se gaudeant accepisse, ac alii ad ejus obsequia eorum exemplo merito promerentur.

voceatur. Hinc est quod devotioni, quam tu, & Magalonenensis Ecclesia retroactis temporibus ad Apostolicam Sedem noscimini habuisse, ac habere in futurum speramini, attendentes Comitatum Melgorii, sive Montisferant, qui iuste ad proprietatem Ecclesiae noscitur pertinere, cum omnibus pertinentiis ejus in feudum concedimus tibi, ac successoribus tuis sub annuo censu viginti Marcharum argenti nobis, & successoribus nostris in festo Resurrectionis Dominicae persolvendo, salvo nihilominus alio censu, quem pro alia causa Ecclesiae Romanae debetis. Itaque tu, & successores tui nobis, & successoribus nostris fidelitatem propter hoc specialiter facietis, & per Romanam duntaxat Ecclesiam ipsum recognoscetis, & tenebitis Comitatum, & de ipso facietis guerram, & pacem ad mandatum ipsius, nec castrum Melgorii, seu Castrum Montisferandi, cum sint Comitatus caput ejusdem infeudare, seu quomodolibet alienare ullatenus praesumetis absque Apostolicae Sedis licentia spirituali: minoram etiam feudarum ad ipsum pertinent Comitatum nulli concedetis omnino extra Magalonensem Diocesim commoranti.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Laterani decimo octavo Kalendas Maji Pontificatus nostri anno octavo decimo.

C.V.

Ad Galliae Episcopos.

De vitanda Simonia in receptione Monachorum, aut Sanctimonialium.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis in Regno Franciae constitutis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Multoties audivimus, & a multis, quod in quibusdam Monachorum, Monialium, & aliorum Religiosorum Monasteriis per vestras Dioceses constitutis consuetudo damnabilis, immo damnata, & damnanda abusus usque adeo inolevit, ut pene penitus nulla persona recipiatur in ipsis absque labe simoniae pravitate. Ne igitur clamorem totiens iteratum videamus, quod absit, simulando fovere. Universitati vestrae per Apostolica scripta mandamus, atque praecipimus, quatenus semel in anno hujusmodi Monasteria singuli per vestras Dioceses visitantes sub anathematis interminatione vetetis, ne qua persona de cetero recipiatur in eis per hujusmodi pravitate, semper in vestris Synodis denunciantes hoc ipsum, & circa eas quas sic receptas invenietis auctoritate Apostolica sublato appellationis obstaculo statutis, quod saluti, & honestati videritis expedire.

Datum Laterani decimo quinto Kal. Maji Pontificatus nostri Anno decimo octavo.

Y. Irri-

Infeudatio Castr.

Conditiones.

Clausula.

Dat. die 14. Aprilis 1215. Pontificatus Anni XVIII.

Ex M. S. S. Michaelis in Periculo Martis editi Martene Thesaur. Anecd. Tom. 2. col. 817.

Dat. die 17. Aprilis 1215. Pontificatus Anni XVIII.

CVI.

Ex Parisi
loc. cit. pag.
167.
Vide etiam
Romer. Tom. 4
pag. 105.

Irritatio Concessionum omnium ab Angliæ Rege Magnatibus in præjudicium Regni factarum.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Universis Christianis hanc paginam inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

ET si Charissimus in Christo Filius noster Joannes Rex Anglorum Illustris, Deum, & Ecclesiam vehementer offenderit, unde nos cum vinculo excommunicationis innodavimus, & Regnum ejus Ecclesiastico subjecimus interdicto, ipse tamen (illo misericorditer inspirante) qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat tandem conversus ad cor Deo, & Ecclesie humiliter satisfecit, in tantum quod non solum recompensationem pro damnis, restitutionem exhibuit pro ablatis, verum etiam plenariam libertatem contulit Ecclesie Anglicanæ. Quinimo utraque Sententia relaxata, Regnum suum tam Angliæ, quam Hiberniæ Beato Petro, & Ecclesie Romanæ concessit: recipiens illud in feudum sub annuo censu mille marcarum, fidelitatis nobis inde præstito juramento, sicut per privilegium ejus aurea Bulla munitum. Adhuc etiam Omnipotenti Deo amplius placere desiderans signum vivificæ Crucis reverenter accessit, profecturus in subsidium Terræ Sanctæ, ad quod se magnifice præparabat. Sed humani generis inimicus, qui semper consuevit bonis actibus invidere, suis callidis artibus adversus eum Baronēs Angliæ concitavit, ita ut ordine perverso in illum insurgerent, postquam conversus Ecclesie satisfecit, qui assidebant eidem quando Ecclesiam offendebat. Orta siquidem inter eos dissensionis materia, cum plures dies statuti fuissent ad tractandum de pace, utrumque interim solemnibus nunciis ad nostram fuerant præsentiam destinati. Cum quibus habito diligenti tractatu, post plenam deliberationem scripsimus per eisdem Stephano Cantuariensi Archiepiscopo, & Episcopis Anglicanis precipiendo mandantes, ut ad reformandam inter utrosque veram, & plenam concordiam diligens impenderent studium, & operam efficacem, omnes conjurationes, & conspirationes, si quæ fuerant forte præsumptæ a tempore subortæ discordiæ inter Regnum, & Sacerdotium, apostolica denunciante auctoritate cassatas, & per excommunicationis Sententiam inhibentes, ne talia de cætero præsumerentur a quoquam, Magnates, & nobiles Angliæ monendo prudenter, & efficaciter injungendo, ut per manifesta devotionis, & humilitatis indicia ipsum Regem sibi placere studerent: ac deinde si quid ab eo ducerent postulandum, non insolenter, sed humiliter implorarent; regalem conservantes ei honorem, & exhibentes servitiam consuetam, quæ ipsi, & prædecessores eorum sibi, & prædecessoribus suis impenderunt: cum ex eis ipse Rex non debeat absque iudicio spoliari, ut sic quod intendere, possent facilius obtinere. Nos enim eundem Regem per litteras nostras rogavimus, & monuimus, & per præfatos

Joannis Regis
penitentia.

Et voluntas
proficiscendi
in Terram S.

Baronēs con-
tra eum insur-
gunt.

Cura de hoc
Innocentii.

Archiepiscopum, & Episcopos nihilominus rogari, & moveri mandavimus in remissionem sibi peccaminum injungentes, quatenus prædictos Magnates, & nobiles benigne tractaret, & justas eorum petitiones clementer admitteret, ut & ipsi congaudendo cognoscere eum in meliorem statum divina gratia esse mutatum, ac per hoc ipsi, & hæredes eorum sibi, & hæredibus suis deberent promptius, & devotius familiariter: plena eis in veniendo, morando, & recedendo securitate concessa; ita quod si forte nequiret inter eos concordia provenire in curia sua per partes eorum, secundum leges, & consuetudines Regni suborta dissensio sopiretur. Verum antequam nuncii cum hoc provido, & justo mandato rediissent, illi juramento fidelitatis omnino contempto: cum & si Rex eos injuste gravasset, ipsi tamen non debuissent sic agere contra eum, ut in causa sua iidem iudices, & executores existerent, Vassalli contra Dominum, & Milites contra Regem publicè conjurantes; non solum cum aliis, sed cum ejus manifestissimis inimicis præsumperunt contra eum arma movere, occupantes, & devastantes terras illius ita quoque; quod Civitatem Londinensem, quæ sedes est Regni, prodicione sibi traditam invaserunt. Interim autem præfatis nunciis revertentibus, Rex obtulit eis secundum formam mandati nostri justitiam plenitudinem exhibere, quam ipsi omnino sperantes ceperunt manus extendere ad peiora. Unde Rex ipse ad audientiam nostram appellans, obtulit eis exhibere justitiam coram nobis, ad quem hujus causæ iudicium ratione Domini pertinebat, quod ipsi sunt penitus aspernati. Deinde obtulit illis, ut tam ab ipso, quam illis quatuor viri eligerentur prudentes qui una nobiscum subortam inter eos discordiam terminarent promittentes, quod ante omnia revocaret universos abusus, quicumque fuissent in Angliæ suo tempore introducti: Sed nec hoc illi dignati sunt acceptare. Tandem illis Rex proposuit, quod cum Regni Dominium ad Romanam Ecclesiam pertineret, ipse non poterat, nec debebat absque nostro speciali mandato quicquam de illo in nostrum præjudicium immutare. Unde rursus ad nostram audientiam appellavit; seipsum, ac Regnum cum omni honore, ac iure suo Apostolica protectione supponens. Sed cum nullo modo proficeret, postulavit ab Archiepiscopo, & Episcopis, ut nostrum exequerentur mandatum, jus Ecclesie Romanæ defenderent, ac tuerentur eundem secundum formam privilegii Crucesignatis indulti. Porro cum ipsi nihil horum facere voluissent, videns se omni auxilio, & consilio destitutum; quicquid illi ausi sunt petere, non est ausus ipse negare. Unde compulsus est per vim, & metum, qui cadere non poterat in virum etiam in constantissimum, compositionem inivit cum ipsis, non solum vilem, & turpem, verum etiam illicitam, & iniquam in nimiam derogationem, ac diminutionem sui juris pariter, & honoris. Quia vero nobis a Domino dictum est in Propheta: Constitui te super gentes, & Regna, ut evellas, & destruas, ædifices, & plantes. Item quæ per alium Prophetam. Dissolve colligationes impietatis solve fasciculos deprimentes. Nos tanta malignitatis audaciam dissimulare nolentes in Apostolicæ Sedis contemptum, Regalis

Frustra vero
laborat.

Iusta premie-
re Rex rebel-
libus.

Nil proficit.

Iniquam enim
iis iniectionem.

Eam causam
Pontificis.

Dat. die 23.
Aug. 1215.
Pontific. An-
no XVIII.

CVII.

Indictio belli, & Cruciatæ contra Saracenos, pro recuperatione Terræ Sanctæ Hierusalem, cum Indulgentiarum, & Privilegiorum concessione pro Crucesignatis ad illud proficiscensibus, aut aliter subsidium præstantibus.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei.

AD liberandam Terram Sanctam de manibus impiorum ardenti desiderio aspirantes, de prudentum virorum consilio, qui plene noverunt circumstantias temporum, & locorum, sacro approbante Concilio definimus, ut ita Crucesignati se præparent, quod in Kalendas Junii sequentis post proximum, omnes qui disposuerunt transire per mare convenient in Regnum Sicilia, alii sicut oportuerit, & decuerit apud Brundisium, & alii apud Messanam, & partes utrobique vicinas, ubi & nos personaliter, Domino annuente, disposuimus tunc adesse; quatenus nostro consilio, & auxilio Exercitus Christianus salubriter ordinetur, cum Benedictione Divina, & Apostolica profecturus.

Locus conveniendi & tempus.

Clericorum munus in eo exercitum quale sit.

bus, & materialibus armis muniti, adversus hostes fidei securius præsentur, non de sua præfumentes potentia, sed de divina virtute sperantes.

§ 3. Ipsi autem Clericis indulgemus, ut beneficia sua integra percipiant per triennium, ac si essent in Ecclesiis residentes, & si necesse fuerit, ea per id tempus pignori valeant obligare.

§ 4. Ne igitur hoc sanctum propositum impediri vel retardari contingat, universis Ecclesiarum Prælatiis districte præcipimus, ut singuli per loca sua illos, qui signum Crucis disposuerunt resumere, ac tam ipsos, quam alios Crucesignatos, & quos adhuc signare contigerit, ad reddendum vota sua Domino diligenter moveant, & inducant, & si necesse fuerit, per excommunicationis in personas, & interdicti sententias in terras eorum, omni tergiversatione cessante, compellant, illis dumtaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod secundum Sedis Apostolicæ providentiam, votum eorum commutari debeat merito vel differri.

§ 5. Ad hæc, ne quid in negotio Jesu Christi de contingentibus omittatur, volumus & mandamus, ut Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, & alii qui curam obtinent animarum, studiose proponant sibi commissis verbum Crucis, obsecrantes per Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum, unum solum verum eternum Deum, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & Baronēs, aliosque Magnates, necnon Communitates Civitatum, Villarum, Oppidorum, ut qui personaliter non accesserint in subsidium Terræ Sanctæ, competentem conferant numerum bellatorum, cum expensis ad triennium necessariis, secundum proprias facultates, in remissionem peccatorum suorum, prout in generalibus litteris est expressum, & ad majorem cautelam etiam inferius exprimemus. Hujus remissionis volumus esse participes, non solum eos qui naves proprias exhibent, sed etiam illos, qui propter hoc opus, naves studuerint fabricare.

§ 6. Renuentibus autem, si qui forte tam ingrati fuerint Domino Deo Nostro, ex parte Apostolica firmiter protestentur, ut se sciant super hoc nobis in novissimo districti examinis die, coram tremendo iudicio responsuros. Pius tamen considerantes, quia conscientia, quæve securitate confiteri poterunt coram Unigenito Dei Filio Jesu Christo, cui omnia Pater dedit in manus, si ei pro peccatoribus crucifixo servire reuerint in hoc negotio quasi proprie sibi proprio, cujus munere vivunt, cujus beneficio sustentantur, quin etiam cujus sanguine sunt redempti.

§ 7. Ne vero in humeros hominum onera gravia & importabilia imponere videamur, quæ digito nostro movere nosimus, similes illis qui dicunt utique, sed non faciunt; ecce nos de his, quæ ultra necessarias & moderatas expensas potuimus reservare, triginta millia librarum in hoc opus concedimus & donamus, præter navigium, quod Crucesignatis de Urbe atque vicinis partibus conferimus assignatur, nihilominus ad hoc ipsum tria millia marcarum argenti, quæ apud nos de quorundam fidelium elemosynis reman-

Et fructus
donavit suo-
rum benefi-
cium.

Episcopi
mandat Cru-
cignatos mo-
nant de his.

Aliosque ad
subsidia præ-
standa indu-
cant.

Renuentibus
vero Dei iudicium
comminentur.

Quæ de In-
nocentius pro
hac expedi-
tione.

Vigesimali Ecclesiasticis imponit.

Cardinalibus autem deciman.

Privilegia de Crucifignatis.

Excommunicat ad uires Piratarum.

remanerint, aliis in necessitatibus & utilitatibus predictae Terrae per manus sel. mem. Abbatis Hierosolymitani Patriarchae, ac Magistrorum Templi, & Hospitalis fideliter distributis.

§.8. Cipientes autem alios Ecclesiarum Praelatos, necnon Clericos universos, & in merito, & in premio habere participes & confortes, ex communi Concilii approbatione statuimus, ut omnes omnino Clerici, tam Subditi, quam Praelati, vigesimali partem Ecclesiasticorum proventuum usque ad triennium conferant in subsidium Terrae Sanctae, per manus eorum qui ad hoc Apostolica fuerint providentia ordinati. Quibusdam dumtaxat Religiosis exceptis, ab hac praetaxatione merito eximendis. Illis similiter qui assumpto vel assumendo Crucis signaculo sunt personaliter profecturi.

§.9. Nos autem & Fratres nostri S. R. E. Cardinales plenarie decimam persolvimus, sciantque se omnes ad hoc fideliter observandum, per excommunicationis sententiam obligatos, ita quod illi qui super hoc fraudem scienter commiserint, sententiam excommunicationis incurrant.

§.10. Sane quia iusto iudicio caelestis Imperatoris obsequiis inherentes, speciali decet prerogativa gaudere, cum tempus proficiscendi annum excedat in modico, Crucifignati a collectis vel talis, aliisque gravaminibus sint immunes. Quorum personas & bona post Crucem assumptam, sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, ut sub Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Praelatorum Ecclesiae defensione consistant. Propriis nihilominus Protectoribus ad hoc specialiter deputandis, ita ut donec de ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, integra maneant & quieta. Et si quisque contra praesumpserit, per censuram Ecclesiasticam compescatur.

§.11. Siqui vero proficiscendum illuc ad praestandas usuras juramento tenentur astricti, creditores eorum, ut remittant eis praestitum juramentum, & ab usurarum exactione desistant, eadem praecipimus distinctione compelli. Quod si quisquam creditorum eos ad solutionem coegerit usurarum, eum ad restitutionem eorum simili cogi animadversione mandamus. Judaeos vero ad remittendas usuras per saecularem impelli praecipimus potestatem, & donec illas remiserint ab universis Christianis per excommunicationis sententiam eis omnino communio denegetur. His autem qui Judaeis debita solvere nequeunt in praesenti, sic Principes saeculares utili dilacione provideant, quod post iter arreptum, usquequo de ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, usurarum incommoda non incurrant. Compulsis Judaeis proventus pignorum, quos interim ibi perciperint, in sortem, expensis deductis necessariis computare, cum huiusmodi beneficium non multum videatur habere dispendii, quod solutionem sic prorogat quod debitum non absorbet. Porro Ecclesiarum Praelati qui in exhibenda iustitia, Crucifignatis, & eorum familiis negligenter extiterint, sciant se graviter puniendos.

§.12. Ceterum quia Corsarii, & Pirata nimium impediunt subsidium Terrae Sanctae, capiendum & expoliando transeuntes ad illam, & redeuntes ab ipsa nos speciales adiutores, & fau-

tores eorum, excommunicationis vinculo innotamus. Sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis cum eis scienter communitur aliquo venditionis vel emptionis contractu, & injungentes Rectoribus Civitatum & locorum suorum, ut eos ab hac iniquitate revocent & compescant. Alioquin, quia nolle perturbare, perverfos, nihil aliud est quam fovere, nec caret serupulo societatis occultae, qui manifesto facinori desinit obviare, in personas & terras eorum per Ecclesiarum Praelatos severitatem Ecclesiasticam volumus & praecipimus exerceri.

§.13. Excommunicamus praeterea & anathematizamus illos falsos & impios Christianos, qui contra ipsum Christum & Populum Christianum Saracenis arma, ferrum & lignamina deferunt galearum. Eos etiam qui galeas eis vendunt, vel naves, quique in piraticis Saracenorum navibus curam, & gubernationem exercent, vel in machinis, aut quibuslibet aliis aliis impendunt auxilium, consilium, vel favorem in dispendium Terrae Sanctae, ipsarum rerum suarum privatione multari, & capientium servos fore censemus. Praecipientes ut per omnes Urbes maritimas diebus Dominicis & festis huiusmodi sententia innovetur, & talibus gremium non aperiatur Ecclesiae, nisi totum quod ex substantia tam damnata perciperint, & tantumdem de sua subsidium predictae Terrae transmiserint, ut aequo iudicio, in quo deliquerint, puniantur. Quod si forte solvendo non fuerint, alias hic reatus talium castigetur, quod in poena ipsorum aliis interdicitur audacia similia praesumendi.

§.14. Prohibemus insuper omnibus Christianis, & sub anathemate interdiciamus, ne in Terras Saracenorum, qui partes orientales inhabitant usque ad quadriennium transmittant, aut transeant naves suas, ut per hoc volentibus transfretare in subsidium Terrae Sanctae major navigii copia praeparetur, & Saracenis praedictis subtrahatur auxilium, quod eis consuevit ex hoc non modicum provenire.

§.15. Licet autem torneamenta sint in diversis Conciliis sub poena generaliter interdicta, quia tamen hoc tempore Crucis negotium plurimum impeditur, nos illa sub poena excommunicationis firmiter prohibemus, usque ad triennium exerceri.

§.16. Quia vero ad hoc negotium exequendum, est permaxime necessarium, ut Principes & Populi Christiani ad invicem pacem observent; sancta universalis Synodo suadente statuimus, ut saltem per quadriennium in toto Orbe Christiano servetur pax generaliter, ita quod per Ecclesiarum Praelatos discordantes reducantur ad plenam pacem, aut firmam treguam inviolabiliter observandam. Et qui acquiescere forte contempserint, per excommunicationem in personas & interdictum in terras arctissime compellantur, nisi tanta fuerit injuriarum malitia, quod ipsi, tali non debeant pace gaudere. Quod si forte censuram Ecclesiasticam vilipenderit, poterunt non immerito formidare, ne per auctoritatem Ecclesiae, circa eos tamquam perturbatores negotii Crucifixi, saecularis potentia inducatur.

§.17. Nos igitur Omnipotentis Dei misericordia & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli aucto-

Et inimicis Christianorum, arma, ligna &c. fecerunt.

Prohibet insuper ne Christiani suas naves mittant in partes Saracenorum.

A Torneamentis vult abstinere.

Pacemque generalem per quadriennium indicit.

Indulgentiam Crucifignatis, & subsidium quomodolibet praestantibus elargitur.

Dat. die 14. Decem. 1215 Pontific. Anno XVIII.

auctoritate confissi, ex illa quam nobis (licet indigne) Deus ligandi atque solvendi contulit potestatem, omnibus qui laborem propriis personis subierint & expensis, plenam suorum peccaminum, de quibus liberaliter fuerint corde contriti & confessi, veniam indulgemus, & in retributione iudorum, salutis aeternae pollicemur augmentum. Eis autem qui non in personis propriis illuc accesserint, sed in suis dumtaxat expensis iuxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinaverint; & illis similiter qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Huius quoque remissionis, volumus, & concedimus esse participes, iuxta qualitatem subsidii, & devotionis affectum, omnes qui ad subventionem ipsius Terrae de bonis suis congrue ministraverint, aut consilium & auxilium impenderit opportunum. Omnibus etiam pie proficientibus in hoc opere, in communi universalis Synodus omnium beneficiorum suorum suffragium impartiantur, ut eis digne proficiat ad salutem. Amen.

Datum Laterani decimonono Kalendas Januarii, Pontificatus nostri anno decimo octavo, alias 8. (a)

(a) Cum in nonnullis ex superallatis Innocentii Constitutionibus non conveniat Indictio cum anno Pontificatus, afferenda ultimo loco videtur Baluzii verba de hac re. Baluzius siquidem in Praefatione, quam edidit in Epistolae huius Pontificis, unde insistentem, melioremque Collectionem nostrae huiusmodi partem, hac notat. Insignis est difficultas in libro decimo, quam dissimulare non licet. Certum est enim Indictionem decimam concurrere cum Anno Decimo Pontificatus Innocentii. Et tamen in libro decimo, quoties Indictio ponitur in Epistolis anno illo datis, toties occurrit nona, quam constat decimam tam fuisse. Adeoque concludi debet signum illud non esse suppositionis. Idem sentendum ergo erit de Literis, vel Constitutionibus eiusdem Pontificis aliis annis datis, notari quoque Indictionem cum his annis non conveniente. Colligi siquidem ex anno decimo potest hunc errorem per alios quoque annos invaluisse, inter Scriptores Apostolicos.

HONORIUS III.

PAPA CLXXVII.

AN. DOM. MCCXVI.

Honorius Tertius patria Romanus, ex gente Sabella, antea Centius Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli Tit. Pammachii, electus est Perusu die 18. Julii 1216., & consecratus est ibidem in Ecclesia S. Petri die Dominica 24. ejusdem. Sedit in Pontificatu annos X. menses VII. dies XXIV. (a) imperantibus in Oriente Henrico, Petro, mox Roberto, in Occidente vero Othone, ac deinde Friderico II. Imperatoribus. Obiit Romae die 18. Martii anno 1227, & sepultus est in Ecclesia Sanctae Mariae Majoris prope Altare Praeepis. Non vacavit Sedes.

Con-

(a) A die consecrationis, non electionis computandos.